

محفل انس با قرآن ویژه مدیران - روز سه‌شنبه ۹۷/۱/۲۱

تشریح مصادیق نفاق در قرآن کریم

قلب منیب قلبی است که بعد از توجه به انحراف و خطا، بلافاصله توبه و انابه می‌کند و به سوی خدا بازمی‌گردد (منیب). منیب به معنای پرانابه و بازگردنده به سوی خدا (بازگشت کننده به خدا) است.

امام صادق (ع) در تفسیر نورالثقلین فرموده‌اند که دعای «ربنا لاتزغ قلوبنا بعد از هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمه انک انت الوهاب؛ پروردگارا دل‌های ما را بعد از آنکه هدایت و راهنمایی کردی منحرف مگردان و از جانب خودت رحمتی به ما مبذول دار زیرا که تو بسیار بخشنده‌ای (آل عمران آیه ۸)» را زیاد تلاوت کنید. خداوند در آیه هشتم سوره بقره می‌فرماید که «و من الناس من یقول آمنا بالله و بالیوم الآخر و ما هم بمومنین؛ و از مردم کسانی هستند که می‌گویند ایمان به خدا و روز آخرت آوردیم در حالی که آنها مومن نیستند» خداوند در آیات هشتم تا بیستم سوره بقره گروهی را معرفی می‌کند که نه ایمان گروه اول را دارند و نه جسارت و جرات گروه دوم (کافران را).

در تفسیر نمونه اشاره شده که نفاق یک نوع دروغ عملی و اعتقادی است و ریاکاری نیز نوعی نفاق محسوب می‌شود. با اینکه در این آیات مراد از نفاق کفر در دل و اظهار ایمان زبانی است ولی در روایات معنای گسترده‌ای دارد که هر کس زبان و عملش هماهنگ نباشد، دارای سهمی از نفاق است. در حدیث آمده (جلد دوم صفحه ۶۰۵ سفینه البحار) که هر چند اهل نماز و روزه باشیم، اگر به امانت خیانت کردیم و در گفتار خود دروغ گفتیم و به وعده خود عمل نکردیم، منافق هستیم.

در کتاب «قاموس و مفردات» در باره کلمه منافق آمده که این واژه از "نافقاء" گرفته شده است. موش صحرائی برای لانه‌اش دو راه فرار قرار می‌دهد، یکی از آن دو راه را باز می‌گذارد و از آن رفت و آمد می‌کند و دیگری را بسته نگه می‌دارد و در مواقع احساس خطر با سر خود راه بسته را باز و فرار می‌کند. منافق نیز در عمل همین کار را انجام می‌دهد.